

Česká republika
USNESENÍ
Ústavního soudu

Ústavní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Dity Řepkové, soudkyně zpravodajky Kateřiny Ronovské a soudce Jana Wintra o ústavní stížnosti stěžovatelky obchodní společnosti HBR SPACE SE, se sídlem Křižovnická 86/6, Praha 1, zastoupené Mgr. Davidem Šmrhou, advokátem, sídlem Malická 1576/11, Plzeň, proti rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 5 As 52/2024-34 ze dne 7. 2. 2025 a rozsudku Městského soudu v Praze, č. j. 14 A 108/2022-79 ze dne 27. 2. 2024, za účasti Nejvyššího správního soudu a Městského soudu v Praze, jako účastníků řízení, a Ministerstva životního prostředí, sídlem Vršovická 1442/65, Praha 10, jako vedlejšího účastníka řízení, takto:

Ústavní stížnost se odmítá.

Odůvodnění:

1. Stěžovatelka se domáhá zrušení v záhlaví označených rozhodnutí s tvrzením, že jimi byla porušena její ústavně zaručená práva zakotvená v čl. 36 Listiny základních práv a svobod (dále jen "Listina") s tím, že výklad práva učiněný ze strany správních soudů se vymyká principům právního státu zakotveným v čl. 1 odst. 1 Ústavy.

2. V roce 2018 se v českých lesích šířila kůrovcová kalamita. Česká inspekce životního prostředí shledala, že právní předchůdkyně stěžovatelky vytvořila podmínky pro působení lýkožrouta smrkového a lýkožrouta lesního, když neprovedla do 30. 9. 2018 včasnou a řádnou asanaci kůrovcových ohnisek, tvořených přibližně 390 stromy. Rozhodnutím České inspekce životního prostředí, oblastní inspektorát Brno, byla shledána vinnou ze spáchání přestupku podle § 4 odst. 1 písm. c) zákona č. 282/1991 Sb., o České inspekci životního prostředí a její působnosti v ochraně lesa, ve znění pozdějších předpisů (dále jen "zákon o ČIŽP"). Česká inspekce životního prostředí uzavřela, že právní předchůdkyně stěžovatelky svým jednáním ohrozila životní prostředí, když umožnila rozšíření kůrovce do okolních lesních porostů a uložila stěžovateli za uvedený přestupek pokutu ve výši 500 000 Kč a povinnost nahradit náklady řízení ve výši 1 000 Kč. Ministerstvo životního prostředí zamítlo odvolání právní předchůdkyně stěžovatelky proti rozhodnutí České inspekce životního prostředí.

3. Městský soud stěžovatelčinu žalobu ve správním soudnictví zamítl, neshledal nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí ministerstva a nepřisvědčil ani sérii žalobních námitek týkajících se právního posouzení přestupku. Námitky stěžovatelky, že lesy nebyly předmětem jejího podnikání, anebo že očekávala, že tyto povinnosti za ni bude plnit třetí subjekt, neobstály.

4. Nejvyšší správní soud stěžovatelčinu kasační stížnost zamítl a stěžovatelce nepřiznal náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

5. Stěžovatelka namítá, že napadená rozhodnutí jsou očividně nespravedlivá. Z hlediska porušení čl. 36 Listiny tvrdí, že Nejvyšší správní soud se jednotlivými námitkami obsaženými v její kasační stížnosti zabýval velmi povrchně. Napadené rozhodnutí Nejvyššího správního soudu považuje za nepřezkoumatelné. Stěžovatelka konstatuje, že v opravných prostředcích uváděla, s jakým úmyslem pozemky formálně nabývala (jako zajištění úvěrů pro svou mateřskou společnost) a že zcela legitimně očekávala, že její vlastnické právo k pozemkům bude mít jen velmi krátkého trvání (k doplacení úvěrů a tím i k naplnění rozvazovací podmínky mělo dojít do 4 měsíců). Dodává, že s předchozím vlastníkem bylo jasné dohodnuto, že po tuto přechodnou dobu bude veškeré povinnosti vykonávat tento předchozí vlastník (tj. i případná preventivní opatření proti šíření kůrovce). Stěžovatelka uvádí, že nikdy neměla zájem stát se skutečným vlastníkem předmětných pozemků, a že jednala v omylu, vyvolaném předchozími vlastníky, kteří ji na stav pozemků neupozornili. Stěžovatelka nesouhlasí se závěry provedeného dokazování, např. jaká lhůta jí byla stanovena odborným lesním hospodářem k provedení asanace lesa. Podle stěžovatelky neexistuje příčinná souvislost mezi nesplněním jí stanovené povinnosti provedení opatření proti šíření kůrovce a následkem, který je stěžovatelce kladen za vinu. Dodává, že skutečnost,

že se na pozemcích někdy v minulosti v dané lokalitě vyskytl kůrovec, vůbec nebyla sporná. Sporná byla naopak otázka, zda se na pozemcích vyskytl kůrovec v době, kdy byla stěžovatelka vlastníkem předmětných pozemků. Stěžovatelka i nadále vychází ze zprávy odborného lesního hospodáře, jehož závěry jsou podle ní v extrémním rozporu se skutkovými závěry správních soudů, kdy z této zprávy jasně vyplývá, že ke dni 17. 10. 2018 v místě žádný kůrovec nebyl. Pokud se stěžovatelka o potřebě provést asanaci dozvěděla až krátce předtím, než mělo dojít k výletu kůrovce (pokud k výletu nedošlo již dokonce před tím, jelikož okamžik výletu nebyl prokázán), nelze jí tuto skutečnost klást za vinu, jelikož v jejích možnostech již nebylo objektivně možné nějaký účinný zásah provést, a to z důvodů na stěžovatelce zcela nezávislých. Dodává, že zajistila vytěžení napadených souší v nejkratším možném termínu a že tuto skutečnost měly správní orgány a správní soudy vzít jako polehčující okolnost.

6. Zdůvodnění výše pokuty, a to jak v rozhodnutí České inspekce životního prostředí, tak i v rozhodnutí ministerstva, je podle stěžovatelky natolik obecné, že z něj objektivně není zřejmé, proč byla pokuta v takto vysoké výši stanovena a zda a případně jak přihlédly správní orgány ke skutečnostem namítaným stěžovatelkou. Dodává, že u stěžovatelky nelze vycházet z účetní hodnoty pozemků a odkazovat na aktiva vykazovaná v daňových přiznáních, ale je třeba brát v úvahu reálné poměry právní předchůdkyně stěžovatelky. Dále odkazuje na zásadu zakotvenou v § 2 odst. 4 správního řádu, podle které je správní orgán mimo jiné povinen dbát, aby při rozhodování skutkově shodných nebo podobných případů nevznikaly nedůvodné rozdíly, která však v jejím případě nebyla naplněna.

7. Ústavní stížnost byla podána včas oprávněnou stěžovatelkou, která byla účastnicí řízení, v němž byla napadená rozhodnutí vydána. Ústavní soud je k jejímu projednání příslušný a ústavní stížnost je přípustná, jelikož stěžovatelka vyčerpala jiné prostředky právní ochrany (§ 75 odst. 1 zákona o Ústavním soudu a contrario). Stěžovatelka je právně zastoupena v souladu s § 29 až 31 zákona o Ústavním soudu.

8. Ústavní soud posoudil ústavní stížnost stěžovatelky a dospěl k závěru, že jde o zjevně neopodstatněný návrh ve smyslu § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu. Uvedené ustanovení v zájmu racionality a efektivity řízení před Ústavním soudem dává tomuto soudu pravomoc posoudit přijatelnost návrhu předtím, než dospěje k závěru, že o návrhu rozhodne meritorně nálezem.

9. Stěžovatelka opakuje námitky, které již uplatnila před správními soudy a se kterými se správní soudy řádně vypořádaly. Ústavní soud není povolán k přehodnocování dokazování provedeného obecnými soudy; může tak učinit pouze tehdy, zjistí-li libovůli při hodnocení důkazů, např. v případech, kdy by skutková zjištění byla v extrémním rozporu s provedenými důkazy nebo by existoval nepřiměřený nesoulad mezi skutkovými zjištěními, úvahami soudů a jejich právními závěry (srov. nález sp. zn. I. ÚS 1833/18 ze dne 6. 2. 2020) ? o takovou situaci nyní nejde.

10. Právní předchůdkyně stěžovatelky byla shledána vinnou z přestupku podle § 4 odst. 1 písm. c) zákona o ČÍŽP, podle něhož se fyzická, právnická nebo podnikající fyzická osoba dopustí přestupku tím, že vytvoří podmínky pro působení škodlivých biotických a abiotických činitelů. Správní orgány i soudy srozumitelně vysvětlily, na základě jakých důkazů a úvah dospěly k závěru, že stěžovatelka včas nezakročila proti aktivnímu kůrovcovému dříví (srov. napadený rozsudek městského soudu odst. 50, rozhodnutí České inspekce životního prostředí str. 5 a 6 č. j. ZN/ČÍŽP/47/312/2019 ze dne 27. 10. 2020). Již prvostupňový správní orgán vysvětlil, že tvrzení, že se v lokalitě nachází pouze staré sterilní kůrovcové souše, bylo chybné, neboť, jak doložil zástupce příslušného odborného lesního hospodáře, v inkriminované době se v dané lokalitě nacházely, kromě zmiňovaných kůrovcových souší, i aktivní kůrovcové stromy. Městský soud dále popsal, proč povinnosti podle zákona o ČÍŽP stíhají vlastníka a odpovědnosti za jejich nesplnění se vlastník nemůže zprostit odkazem na smluvní ujednání či odkazem na porušení povinnosti ze strany smluvního partnera (odkázal přitom na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 1 As 112/2010-52, ze dne 9. 2. 2011).

11. Nejvyšší správní soud se pak podrobně zabýval stěžovatelčinými námitkami, přezkoumatelností napadeného rozsudku městského soudu a jeho závěry o naplnění skutkové podstaty přestupku (odst. 17 až 27 napadeného rozsudku Nejvyššího správního soudu), existenci důvodů k liberaci (odst. 29 až 32 napadeného rozsudku Nejvyššího správního soudu) i výši uložené pokuty (odst. 33 až 36 napadeného rozsudku Nejvyššího správního soudu). Podle § 4 odst. 2 zákona o ČÍŽP lze za přestupek podle § 4 odst. 1 písm. c) téhož zákona uložit pokutu do 5 000 000 Kč. Jedná se o ohrožovací přestupek, který lze spáchat i opomenutím (srov. usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 1 As 15/2007-141, ze dne 17. 7. 2008). Ústavní soud shledal, že pokuta byla stěžovatelce uložena v zákonné sazbě, přičemž městský soud se namítaným likvidačním rozměrem pokuty podrobně zabýval (odst. 53-63 napadeného rozsudku městského soudu). Dospěl k závěru, že cena samotných pozemků a stěžovatelčina aktiva jsou několikanásobně vyšší než pokuta uložená správními orgány, a proto městský soud

nepovažoval pokutu ve stěžovatelské věci za likvidační (odst. 61 napadeného rozsudku městského soudu). Dále městský soud správně zdůraznil, že nelze akceptovat stěžovatelskou argumentaci, aby aktiva, ke kterým se váže deliktní jednání, byla vyvedena do jinak prázdných dceřiných společností a uložení a placení pokuty by bylo znemožněno argumentací, že dceřiná společnost nemá žádné příjmy a veškerý majetek drží pro svou mateřskou společnost, neboť tím by fakticky šlo obcházet ukládání a hrazení sankcí za deliktní jednání (odst. 60 napadeného rozsudku městského soudu). S uvedenými závěry Ústavní soud souhlasí. V nyní projednávané věci Ústavní soud dospěl k závěru, že napadená rozhodnutí jsou pečlivě a přiléhavě odůvodněna, nepředstavují projev svévole či extrémní rozpor s principy spravedlnosti.

12. Ústavní soud proto ústavní stížnost mimo ústní jednání bez přítomnosti účastníků odmítl podle § 43 odst. 2 písm. a) zákona o Ústavním soudu jako návrh zjevně neopodstatněný.

Poučení: Proti usnesení Ústavního soudu není odvolání přípustné.

V Brně dne 13. srpna 2025

Dita Řepková v. r.
předsedkyně senátu